

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 8071 Prez.

Preaonorăților protopresbiteri și Onoraților preoți din arhidieceza ortod. română a Transilvaniei!

La 5/18 August a. c. împlinindu-se 80 de ani dela fericita naștere a Majestății Sale gloriosului nostru Împărat și Rege Francisc Iosif I., toate popoarele extinse noastre monarhii se pregătesc a serba aceea zi memorabilă, cu deosebită solemnitate și pietate.

Acea serbare ofere tuturor popoarelor, de sub gloriosul Sceptru al Majestății Sale, și așa și nouă, cea mai binevenită ocaziune de a mulțami prea bunului Dumnezeu, pentru că ne a binecuvântat cu un părinte atât de bun, milostiv și îngrijitor și de noi, apoi de a și ruga pre Dumnezeu, pentru înmulțirea anilor vieții Majestății Sale, precum și de a ne arăta și nestrămutata noastră credință către Majestatea Sa și către preaînalta casă domitoare.

Fiind eu convins, că toți credincioșii bisericii noastre nutresc aceleași simțăminte de credință, loialitate și supunere către Majestatea Sa: invit pe întreg clerul și poporul arhidiecezei noastre, a folosi și dâșii această ocaziune binevenită pentru a-și arăta cea iubire, credință, loialitate și supunere, moștenită dela străbuni, serbând, împreună cu celelalte popoare, aceea zi memorabilă cu toată pietatea.

Spre scopul acesta Vă invit pe voi toți, iubitorilor protopresbiteri și preoți, ca în Duminica din 1/14 August a. c. să vestiți poporului în biserici, din Amvon, că în Joia ur-

mătoare din 5/18 August a. c. se va serba și în bisericiile noastre, cu toată solemnitatea și pietatea, a optzecea aniversare a nașterii Majestății Sale, și să invitați a participa și poporul la acea serbare memorabilă, nu numai pentru a aduce mulțămită lui Dumnezeu, căci a binecuvântat pe Majestatea Sa cu îndelungirea vieții, spre binele și fericirea supușilor săi; dar și pentru a ne manifesta și noi credința, loialitatea, supunerea și recunoștința pentru binefacerile, de cari s'a împărtășit și biserica noastră din grația Majestății Sale.

Serbarea să se facă după orânduiala bisericii noastre, cântându-se Doxologia, iar rugăciunea cetîndu-se stînd în genunchi.

Decumva, din cauza schimbării mai nouă intervenită în calendarul nostru, în ziua de 5/18 August, ce cade pe o zi de lucru, nu s'ar întruni popor mai numărös la biserici, Doxologia ce s'ar face în ziua de 5/18 August, să se repeteze și în ziua următoare din 6/19 August a. c., când acea serbare va coincide cu acea a Schimbării la față a Domnului nostru Iisus Christos, și când, desigur se va întruni popor mai numărös la biserică.

În convingerea că toți vă veți împlini cu toată demnitatea și această mare datorință de supuși credincioși, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Sibiu, în 20 Iulie v. 1910

Al vostru tuturor

de tot binele voitor

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Problema naționalității.

II.

Luptele purtate de naționalități în interiorul statelor formează o boală a poporațiunii moderne de stat, întocmai cum erau și războaiele de cabinete o boală a absolutismului princiar.

De greutatea aceasta au rămas cruțate statele până pe la secolul al 19-lea. În Brandenburg-Prusia au fost primiți cu brațele deschise francezii alungați din patrie pentru credința lor, și tot francezii au format de es. în Berlin, dar și în Kassel și pe alte locuri, o parte însemnată a populațiunii, iar din partea statului au fost tratați cu cel mai mare liberalism. Astăzi însă întreprinzători particulari, conduși de principiul ieftinătății, duc mii de muncitori poloni în ținuturi curate nemțești, întocmai cum au făcut odinioară principii germani, din motive economice, cu Hughenoții.

Dar pe când atunci nuse se gândea nici un domnitor la aceea, că străinii trebuie să se desbrace și de naționalitatea lor, ci în modul cel mai liberal li s'au ridicat biserici și școli din partea statului, conform particularității lor, zidiri ale căror ruine se pot vedea și astăzi în Berlin: acum sunt pline de indignare zările noastre naționale, când văd că muncitorii poloni din ținuturile germane cer să li se dea preoți poloni și vreau să asculte câte o predică de pe amvon și în limba lor polonă!

Așa se aduc deci astăzi, când e vorba să câștigi brațe ieftine și număröase, pentru că să scoți cu ajutorul lor comori mari din sânul pământului, mii de muncitori din străinătate, și vin așezați în modul cel mai necruțător în ținuturi curate nemțești. Dar dacă acești muncitori cutează să-și exprime dorința,

de a vedea regulamentul despre asigurarea în cazul de nefericire afară de limba germană, încă și în limba lor polonă afișat pe perete, se des-teaptă numai decât în bogătanii nostri de mine național-liberali conști-ența germană și se pun pe punctul brutal de vedere al — puterii!

Dar cum am spus, odinioară altcum au procedat domnitorii țărilor, și nu numai în Germania, ci și prin alte părți situația minorităților naționale era escelentă. La 1681 și-a ținut Ludovic al XIV-lea intrarea în Strassburg, cu ajutorul esențial al marelui principe al țării, iar cu o sută de ani mai târziu, când studia Goethe în Strassburg, orașul acesta era încă un centru de cultură germană. Primele încercări de a franțuzi Strassburgul și universitatea din Strassburg s'au făcut, după cum se știe, pe vremea revoluțiunii franceze. Dar tocmai faptul, că regatul francez i-a cruțat cu mare grijă particularitatea națională și în mod pios a ridicat pretutinde-neza muzee, în cari au fost adunate și păstrate documentele vremilor vechi, cari dovedeau despre apartinerea acestui colț de lume la imperiul german, a făcut, ca Elsațienii să se împace atât de ușor cu soarta și să se împrietenească cu raporturile franceze, devenind supuși buni și fideli ai regelui francez.

Faptul, că până la finea secolului al 18-lea greutatea naționale în interiorul statului nu s'au cunoscut peste tot, e dovedit prin ușurătatea cu care s'au decis: Rusia, Prusia și Austria să împartă Polonia între ele. Se știe, că Maria Terezia era stăpânită de preocupățiuni morale, și ea numai cu lacrimi în ochi a subscris documentul de împărțire, — lucru pentru care Frideric cel mare i-a spus în bătaie de joc că: „fură plângând”, dar acești mulți supuși noi de naționalitate străină vor forma pentru ființa proprie de stat o întregire dubioasă, —

FOIȘOARĂ.

O călătorie din veacul trecut.*)

-- Dare de seamă. --

La anul Domnului 1826 a apărut la Buda, în „Crăiasca Tipografie” a Universității ungare, lucrarea cu titlul „Insemnare a călătoriei mele, Constantin Radovici din Golești, făcută în anul 1824, 1825, 1826”.

Cartea, îmbrăcată în slovele lui Ciril, face parte din seria tipăriturilor românești, destul de vechi și — unele pe nedreptate — destul de uitate.

Retipărirea ei, după aproape o sută de ani, datorită dlui Nerva Hodoș, este făcută cu îngrijirea unui bibliofil, care s'a mai ocupat și a publicat scrieri de literatură românească veche.

În fruntea cărții, în forma ei de acum din 1910, tipărită cu litere latine, este pus portretul marelui boer Constantin Goleșcu, în costumul de pe vremuri al clasei sale. Un cap clasic, model de linii armonioase. Admirăm, în acest portret, o

față negricioasă de boer frumos, cu barbă bogată, mustață groasă și nasul roman; — sprâncenele imbinat umbre de doi ochi mari, cu privirea liniștită și cam șagalică a omului, care stă să-ți spună, că a cunoscut și că a iubit viața pământească.

O introducere mai lungă, scrisă de dl Nerva Hodoș, editorul actual, începe cu marcarea caracterului ilustrei familii a Goleștilor. Iată însușirile lor:

... „înrușiți de aproape cu Domni țării, Goleștii au luat o parte largă la mai toate frământările, prin care a trecut poporul nostru din valea Dunării în veacurile trecute. Viteji cari știau să-și pue capetele pentru Domniilor lor, și câte-odată să le și lase pe câmpurile de bătaie; femei energice, care știau să și păstreze avutul așa încât să rămăie tot în neam, pentru strălucirea numelui, a casei și a moșiei; căpetenii de partide politice în stare a merge până la crimă pentru ideile și Domnului lor, și apoi, reculegându-se, să ajungă să-și recunoască greșala și să se călugărească; fondatori de mănăstiri și de opere de binefacere; administratori inteligenți și darnici, și cu durere de inimă pentru oei împilați și năpăstuiți; iubitori de neam și de țară, punându-și la mijloc toată vază și tot avutul, pentru că să-și vază țara mai mare, și în sfârșit, fericită, — până la acela din zilele noastre, care refoză domnia Țării-Românești, pentru că să se aleagă Cuza-Vodă al Moldovei, și să se facă ast-

fel Unirea pentru care luptase cu toți ai lui...”

Ni se dau, după acestea, câteva știri și documente până acum necunoscute asupra neamului Goleștilor.

Trei capitole speciale se ocupă cu Marele Ban Radu Goleșcu (1746—1818) și cu doi dintre fiii săi, cu Iordache (Gheorghe) și cu Dinicu (Constantin).

Ultimul capitol al introducerii analizează notele de călătorie.

Iordache Goleșcu, născut pe la 1770 și mort în 1848 la Orșova, a fost protectorul apostolului dela Avrig, a lui Gheorghe Lazăr; întocmai precum Dinicu Goleșcu a fost protectorul părintelui literaturii române, a lui Eliade Rădulescu.

Iordache și Dinicu, fiii Banului Radu Goleșcu, ieșiți din școli grecești, n'aveau pregătiri științifice îndestulătoare; au fost, cu toate acestea, bărbați cari au contribuit în mare măsură la renașterea politică și culturală a României.

Iordache Goleșcu a luat parte activă la treburile țării, și afară de aceasta, a scris lucrări de filologie și de istorie, în mare parte nepublicate; ni-a lăsat și o culegere voluminoasă de literatură populară, tot nedată.

Dinicu Goleșcu s'a născut în 1777, a ocupat de tinăr rând pe rând slujbe însemnate în țara sa, a format o societate literară, a luptat pentru înființarea unui ziar, a fondat la Golești o școală de băieți, la care

adusesse, între alții, și pe Aaron Florian, fostul redactor prim al „Telegrafului Român”. Pentru școala sa Dinicu Goleșcu a tipărit mai multe cărți.

Lucrarea sa de căpetenie este însă însemnarea călătoriei sale dela începutul veacului al 19-lea.

În această carte, cea dintâi în felul său, Dinicu Goleșcu ține să însemneze mai ales lucrurile bune, care, zice el, să fie „spre folosul Nației mele”.

A călătorit prin Ardeal, Banat, Ungaria, Italia de nord, Bavaria, Elveția, Baden și Württemberg. „Pretutindeni însemneză lucrurile demne de vedere, frumusețile naturii și ale clădirilor, insistă asupra instituțiilor de binefacere și de cultură, pomenește de bogățiile naturale și de cele create de energia omenească, — și neîncetat se întoarce cu ochii minții la starea de plâns a oamenilor și a lucrurilor din Patria sa”.

În drumul său s'a oprit în următoarele locuri ardelene: în Brașov, Făgăraș, Avrig (Avrig), Sibiu, Sas-Sebeș, Beligrad (Bălgard), Turda și Cluj. În treacăt amintesc, se 'nțelege, și alte orașe și sate.

În notele sale, Goleșcu apreciază cu multă bunăvoință și cu dreptate calitățile poporului săses.

Iată ce zice despre sași:

„Această Nație Săsească este foarte muncitoare, căci bez”) munca câmpului,

*) Vorbă azi nefolosită, însemnează: „afară de”.

*) Constantin (Dinicu) Goleșcu, Insemnare a călătoriei mele, făcută în anul 1824, 1825, 1826. Tipărită din nou și însoțită de o introducere de Nerva Hodoș, bibliotecar-ajutor al Academiei Române. București, 1910. Tip. „Cooperativa”. — Un volum de LXI—151 pp. Preț 3 Lei.

aceasta nu putea atunci să o știe nime.

Strămoșul meu, Cristof Bernhard Iosif Schücking, a compus și dedicat lui Frideric cel Mare, la anul 1773, tipărindu-l în Münster, un proiect, în care împărțirea Poloniei a fost prezentată ca o necesitate arzătoare, în interesul ordinei europene. Frideric al II-lea i-a răspuns apoi în o scrisoare foarte măgulitoare, scrisă cu mâna proprie; dar nici scriitorul, nici primitorul scrisorii, nu s'au gândit și nu și-au exprimat nici cu un cuvânt temerile față de greutățile ce se vor ivi pentru statele interesate din această cucerire de țară.

În vremea lui Frideric cel Mare lozinca era: înmulțirea populației. Extinderea hotarelor țării și înainte de toate înmulțirea supușilor, acesta era scopul final al politicii. Să fie cât de mulți soldați! Dreptul universal al țării a introdus doară, în concepția originală, până și instituțiunea căsătoriei ilegale, cu privire la toate persoanele aparținătoare aristocrației, și dreptul de moștenire pe seama institutelor de orfani asupra averilor rămase de cei necăsătorii. S'a căutat deci, ca legarea căsătoriei să fie cât de mult favorizată, pentruca pe calea aceasta să se dea regelui supuși noi.

Cât de nepăsători erau domnitorii față de naționalitatea supușilor lor, se vede și din faptul, că Iosif II era pe calea de a-și realiza proiectul și a primi principatul Bavaria, în schimbul unei părți de țară în mare parte romanisată. Dar chiar și modul volnic, după care s'au regulat în congresul dela Viena raporturile teritoriale ale Europei, — dovedește, că nu s'a ținut cont de loc de greutățile naționale. Ideea de legitimitate era aceea, că nu poporul, ci dinastia formează factorul decizător pentru viața de stat. Actele sfintei alianțe sunt scoase din ideea de stat patriarhal. Ca părinții și păstorii, așa să conducă și principii popoarele lor! Oricât de înăpoiată să fie concepția aceasta fundamentală despre stat, în urma marelui revoluționi franceze, ea a avut totuși partea bună, că nu a gândit nime la aceea, că în statele rotunjite fără considerare la națiuni trebuie să existe numai populațiuni unitare, și din acest motiv minoritățile naționale au să fie despoiate de naționalitatea lor.

Convențiile legate la Viena au obligat de exemplu formal pe domnitorul Prusiei să fie cruțător față de poporul polon. Regele Frideric Wilhelm III a dat provinciei de nou

formate, tocmai pentru a i se esprima poziția separată din punctul de vedere al dreptului public, numirea de mare ducat Posen, și i-a dat pajură separată: vulturul alb polon pe pavăză prusiacă, iar ca locuitor i-a dat pe unul din sângele casei vechi regale polone a Jagelonilor, anume pe principele Anton Radziwill. Un rescript regesc din 15 Maiu 1815 a comunicat apoi populațiunii marelui ducat Posen, că va fi încorporată la monarhia prusiacă, fără a i se denega naționalitatea. Anume limba polonă a rămas să fie întrebuințată, pe lângă limba germană, la toate tractările publice. O altă ordinațiune a cabinetului din Prusia, datată din 20 Iunie 1816. a dispus, ca legile mai vechi ale Prusiei să fie traduse în limba polonă și că colecția de legi prusiene, precum și monitorul oficial al guvernului din Posen și al celui din Bromberg, să apară în viitor în un anumit număr de exemplare și în traducere polonă, remânând, ca în cas de dubietate, textul german să fie textul autentic. O ordinațiune a regelui, referitoare la administrarea justiției dată la anul 1817, a asigurat apoi Polonilor cea mai largă considerare a limbii lor înaintea judecătorilor. Până la revoluția din Iulie, anul 1830, de fapt s'au și ținut toate tractările și s'au dat toate comunicările, menite pe seama publicului, în limba cunoscută de cei interesați, deci mai mult în limba polonă.

Părerii curioase.

„Materii bisericești“, de arhimandritul I. Scriban, Pitești 1910, este o broșură, în care pe 29 pagini se răspunde dnului A. C. Cuza: „De ce în biserică nu poate fi progres“, iar de aici mai departe până la pagina 67 se dă „o lecție de cărturărie bisericească unui preot indignat“.

Această scriere se ocupă cu scaderile ce există în biserică ortodoxă orientală, a căror obârșie o află autorul în amestecul statului în treble bisericești, spre deosebire de biserică apuseană care, conservându-și independența sa de puterea statului, își îndeplinește mai bine misiunea.

Dela amestecul puterii statului în biserică a urmat și în regatul român decadență bisericească. În timpul din urmă, pe lângă această calamitate a eșit la iveală și alt rău, care stă în năzuința de a se introduce în sinoade și consistorii preoți de mir și chiar și elementul laic, precum propune dl A. C. Cuza după felul bisericii din Transilvania (recte Ungaria).

Puțin ar importa aceea, că autorul broșurii cu privire la aceste chestiuni însemnate are în anumite puncte vederi și părerii contrare de ale noastre; dar lucrul surprinzător și supărăcios este, că autorul broșurii esagerează în a dovedi, că în biserică ortodoxă nu mai e nimic bun,

și că stările „miserabile“ în ea vor trege după sine cu siguranță distrugerea ei.

De altă parte părintele arhimandrit I. Scriban constată, că biserică catolică este mai presus de cea ortodoxă orientală, căci fiind independentă de stat și cu mai mare autoritate, își împlinește mai bine misiunea de biserică a lui Cristos, că numai despre ea în adevăr se poate zice, că „porțile iadului nu o vor sfărâma“.

Ei bine, oare cât ar trebui să scriu, ca să conving pe domnul arhimandrit Scriban cu istoria în mână, că puterea ce o are biserică apuseană, o are dela stat și prin stat, care atâta o a favorizat, până ce i-a crescut statului peste cap, și de această putere abuzându-se s'au adus peste societatea omenească cele mai mari calamități, până când reacțiunea născută în sinul bisericii apusene, cu prețul rupturii și al desbinării în mai multe biserici, a încercat în multe forme și de repetate ori să reducă puterea bisericii între marginile competenței sale? Sau doar absolutismul papei cu infalibilitatea lui, impune atât de mult părintelui arhimandrit Scriban?

Cât ar trebui scris pentru a convinge pe autorul broșurii cu istoria în mână, că puterea împăraților creștini (bizantini) și amestecul puterii statului la regularea afacerilor bisericești din afară în împrejurările grele, prin cari au trecut a fost o mare norocire și o bunătate fără de care biserică pe pământ ar fi fost lovită și trântită ca o naie în mijlocul valurilor mării? Numai atât e adevărat, că unii împărați au abuzat în privința aceasta, iar regula a fost, că însași biserică a reclamat în anumite strămtorări ajutorul puterii statului.

Pentru anumite abuzuri ce s'au comis și se comit astăzi în România sau în alt stat, după slăbiciunea oamenilor, nu ar fi fost de lipsă, ca și pe sfântul marele împărat Constantin să-l învinuieze autorul broșurii, că prin el s'ar fi introdus „vițiul de naștere al bisericii orientale“, și pogorându-se la modul luman de argumentare să-l facă păcătos, ca toți oamenii.

Autorul broșurii privește excepțiunile și abuzurile, ca regulă și de aceea în biserică ortodoxă orientală peste tot și în deosebi în toate bisericile ortodoxe particulare nu mai găsește nimic bun, căci totul e putred. „Inerția este un păcat nu numai al bisericii românești, ci al întregii bisericii ortodoxe“. În biserică ortodoxă „lipsește viața“ (pag. 23). „Existența ei (a bisericii ortodoxe) este egală cu moartea“ (pag. 9). Scaderile acestea sunt „moștenite de toate bisericile ortodoxe“. Toate bisericile ortodoxe autocefale au caracterele sterilității, ca un vițiu din naștere...

„Bisericile isvorâte din cea bizantină sunt ca niște căruțe, cari se rostogolesc pe niște drumuri pline de bolovani“. „Abia au apucat să meargă într-o parte și sunt isbite aiurea, de-și schimbă drumul, abia s'au pus să meargă în aceea direcțiune și hop alt bolovan, care le isbeste dincolo și le schimbă de nou drumul“ (pag. 10).

„Aceasta e situațiunea bisericilor ortodoxe autocefale. Sunt lipsite de viață în cel mai înalt grad, din cauză că nu pot trăi în conformitate cu regulile cari stau la baza ortodoxiei. La temelia existenței lor, ca biserici naționale, stă un principiu de negațiune și acest principiu le mortifică“ ș. o. l. (pag. 11).

Acești sunt numai unii din gingașii termeni la adresa bisericii ortodoxe orient-

tale. Dacă ni s'ar obiecta și nouă, că a-cesta oitate rupte din text ar schimba în-tesul, noi avisăm a se oeti însăși broșura, în care fiecare literă transpiră acelaș duh neorutător față de biserică sa. Recunoaștem și noi, că sunt multe de îndreptat în sinul bisericii ortodoxe, dară nu admitem a se esagera până la discreditarea și compromiterea unei biserici, care a avut rolul principal în dezvoltarea creștinismului.

Înainte cu mai bine de un an într-o foaie din România, arătându-se incorectități la clerul de acolo, s'a pus întrebarea la sfârșit „oare mai are drept la existență o biserică cu un așa cler?“ Așadar nu se mai tratează numai de a îndrepta, ci de a isbi deadreptal în existența unei biserici, cu un trecut istoric de toată măreția.

Pentru nemernicia unuia sau altuia din cler, fie și erhieru, nu este cu cale însă a se trage consecințe așa de grave contra bisericii însăși. Cam acolo stăm și cu broșura din chestiune. Bine este, să cunoaștem greșelile ce scad prestigiul bisericii noastre. E de folos să punem degetul pe rană, dar ca doftorul iscusit să nu apăsăm fără milă pe rană, ca nu cumva în loc de vindecare să cangrenăm întreg organismul.

Ca fii credincioși ai bisericii, chemați a-i servi cu devotament, se cade să fim cu iubire către mama noastră biserică, și să o apărăm pe cât e cu putință, ca fiii cei buni ai lui Noe, cari au acoperit goliciunea tatălui lor.

Fiind vorba de bisericile particulare ortodoxe autocefale, toate pe rând și într-o suflare se dau de mal, ca unele ce au deviat dela misiunea ce le-a dat Cristos. Spre susținerea părerilor esagerate se provoacă autorul la câte o întâmplare, sau în lipsa acesteia se bazează și pe câte o scortitură:

În Rusia, în Sârbia, în România biserică ortodoxă lungește din cauza amestecului puterii statului în sfera bisericii. Lângă acest „vițiu“ numit din „naștere“ se mai adaugă, încă pentru biserică din România, năzuința sprijinită și de dl A. C. Cuza de a admite și preoți de mir și elementul laic în sinoade și consistorii, după felul cum este organizată biserică ortodoxă română în Ungaria.

Autorul broșurii, după ce neagă dlui A. C. Cuza, ca laic, competența de a judeca drept în chestiuni bisericești, se pronunță hotărât în contra unor astfel de inovațiuni, cari ar fi contra canoanelor. „Am constatat, zice dsa (pe baza experiențelor în străinătate), că starea de inerție e un păcat nu numai al bisericii românești, ci și al întregii bisericii ortodoxe. Cu diferențe slabe între una și altă, pretutindenea e lipsă de viață. Fie că avem mireni și laici în conducerea lor, fie că nu, lucrul cam tot acolo era. Așa că fără să vrei, trebuia să te gândești: Să fie oare existența clerului inferior și a laicilor într'un sinod cauza progresului sau al regresului acelei biserici!“ (pag. 2).

Ca dovadă, că nu e de lipsă pentru a realiza progres în biserică și de acele elemente în sinod, aduce ca exemplu biserică catolică, care progresează fără cler inferior și fără laici în sinod.

Autorul nici aceea nu iartă dlui A. C. Cuza, că biserică din Transilvania, în urma organizației ei cu preoți mireni și cu laici, ar fi în cale de progres, nici în

care o fac la vreme și cu multă sirguință și bună chibzuire, câte lucruri sânt a se săvârși în curțile lor, cum melitatul, băutul snopilor de grâu, orz, ovăs și alte asemenea lucruri, să scoală noaptea cu lumină de le săvârșesc. Și în scurt un strein, cum va intra în satele lor, numai după cele ce vede, cunoaște a lor vrednicie și că au pravili drepte spre fericirea Nații.

„Căci va vedea în toate satele case de zid, cu câte trei și patru odăi, giumuri pe la ferestre, jalogii vâpsite, oglinzi, chipuri, ceasornice, rânduri de așternuturi destule și de masă cu prisos, și ori câte vase spre gătităre bucatelor și întrebuințarea mesii, toate le au cu prisos pe cât socotesc că le-ar trebui peste tot anul, și în veci înbrăcați curat; iar Sas cu picior gol, nu să va învrednici nimeni să vază.

Pe la satele lor au foarte bună orânduială, spre podoabă, bună viețuire și învățătura copiilor; căci toți copiii trebuie să învețe carte, încât să poată ceti și a scrie, și cele trebuincioase trei socoteli, adunarea, înmulțirea, și scăderea. Și preoții lor sunt datori, odată pe săptămână, Dumineca, la două ceasuri după prânz, să cuvinteze către toți copiii satului ce sânt în vârstă de zece ani, până să însoară: cum să-și păzească datoria către Dumnezeu, cum să se poarte către părinții lor, către cei mai bătrâni și către toți sătenii, și la datoriile către stăpânire, și cum să cuvine să le fie petrecerea bună și cinstită, și la vremea lucrului de a fi

foarte silitori, încât treaba de astăzi nici odată să nu o lase pentru mâine, căci a doua zi, sau alta poate i să va întâmpla, sau vremea îi va sta împotriva, și aceasta de într'o zi lenevire, poate să-l facă lipsit peste tot anul. Și pe care după multă auzire a povăturii lor îl va dovedi neascultător și neurmător povăturilor, îl și pedepesc; și pedeapsa este gloabă la cutia satului ce au spre faceri de bine, dela zece creștari și până la un fiorin hârtie. Și pentru necuviincioasa urmare a aceluia tână, trebuie să fie mărturie care să se dea în fața adunării și a părinților lui, căci oia acei zece creștari nu să dau după voia Preotului sau a altui cuivaș, ci după dreptate, și că aceasta se socotește o mare rușine în familia celui greșit.

„Dintr'aceste bune îngrijiri ale acestui neam, judece fiește cine, că un neam așa iubitor de muncă, așa de bine crescut, bine învățat în datoriile sale, bine prăvilnic în dreptățile sale, bine mănăat pe calea fericirii, nu poate să nu eșungă la sfârșitul, spre care tot omul privește“.

Din Ardeal călătorul a trecut pela Oradea-Mare la Peșta, oraș „frumos și vrednic de vedere pentru mulțimea lucrurilor ce are spre învățătura oamenilor, podoaba orașului și odihna norodului“. Urmează apoi notițe despre Buda și despre alte câteva orașe ale Ungariei.

Timp ceva mai lung a petrecut autorul în „secaunul împărăției Austriei“, în

Viena sau în Baci. Acestei capitale i se consacră cele mai multe pagini. Imprejurimile Vienei, cu ținuturile sale poetice, au făcut o întipărire neștearsă asupra boerului român.

În considerare că însemnările de călătorie sunt făcute uneori în mare pripă, și poate în considerare că Dinicu Golescu — după cum mărturisește însuși — a voit să însemneze „ori ce obiceii și faptă bună“ a văzut, pe unde a umblat, din împrejurările acestea ne-am putea explica faptul că marele boer nu s'a oprit aproape de loc asupra stărilor oropsitului și umilitului popor românesc din ținuturile pe unde a trecut.

Abea când ajunge în Banat, în „Milităriceasca Graniță“, pomenește de țărâni-mea română de acolo, zicând că nu se deosebește mult nici în limbă, nici în haine de românii din alte locuri: „locuitorii neași Rumâni, fără de nici o deosebire, și în vorbă și în port“.

Din puținul cât am spus până acum despre lucrarea marelui patriot Dinicu Golescu, se poate vedea, că este vorba de una din prețioasele tipărituri ale literaturii noastre vechi.

Retipărirea ei aduce laudă editorului actual. Lauda este cu atât mai meritată, cu cât, fiind respins de unele instituții culturale, cari puteau să o publice mai ușor și mai de grabă, — dar cari se vede

că nu-și înțeleg totdeauna menirea, — editorul de astăzi după o așteptare de 20 de ani își vede, împreună cu cetitorii săi, cartea tipărită într'o formă ce nu lasă nimic de dorit.

Vorbe înțelepte.

Îndeamnă pe rudeni și pe prietini să petreacă împreună și să poarte grijă unul de altul, dar nu-i îndemna să fie vecini.

Moartea este un pahar care tot omul are să-l bea, și mormântul este o ușă prin care toți au să treacă.

Învățățul care nu pune la lucrare aceea ce știe, se asemănă unui nor care nu dă ploale.

Une-ori o carte ne este ca o soție bună.

Celce dăruiește cu față veselă, dăruiește de două ori.

Cât poți mai puțin împrumută cu bani pe prietenul tău, ca să nu vii la primjdie să-i ceri; iar de ai datoria să-l împrumuti, socotește cumcă i-ai dăruit, să nu-i mai ceri, ci să aștepti să-ți-i dea însuși el, necerșit.

ce privește preoții, cari nu sunt așa cuți cum le-a mers vestea, și cari bibliotecile văzute la ei le-ar ținea numai de paradă — nici în ce privește constituțiunea bisericească — și aceasta o știe dsa delaniste clericii din Transilvania, cari „cu foarte multă scârbă vorbesc de ce văd“. Ca un cas ne mai auzit ne istorisește dl arhimandrit I. Scriban următorul:

„Oamenii supărați, că nu și-au putut îndeplini obiceiurile la ocuparea locurilor de preot, au venit la metropolital Meșianu, hotărâți să-și verse focul. Nu l-au găsit, ci au dat în schimb pe arhimandritul Pușariu, vicarul metropoliei, pe care, — ați crede? — l-au bătut“.

Nu ne vom ocupa cu valoarea acestui argument, ci constatăm numai atât, că după concepțiile noastre transilvane, ca preot, nu așa de cuți precum ne-a mers vestea despre un bun simț bisericesc, asemenea istorisirii conține o necuviință cu atât mai mare, cu cât nimica adevăr nu conține.

Poporul nostru român din Transilvania, a cărui religiozitate o recunoaște și autorul broșurii, are și el scăderile sale, dar ori cât de amărât ar fi, nu se atinge nici de preotul său, cel mai simplu dela sate, pentru că preotul de aici și dacă nu ar avea în biblioteca sa lexiconul de conversațiune, sau doar nu l-ar ceti, cum afirmă părintele Scriban, dar înaintea poporului se bucură de un fel de sacrosanctitate legată de darul preoțesc.

Au doar părintele arhimandrit Scriban crede, că și preotului român din Transilvania i se întâmplă ca celui din România, cărui boierul, precum ni se spune în sărutul mâna, fi dă gologanul și una — cu — piciorul pe din dăruț? Sau doară că scorniturile de mai sus le-a sorbit din gura tot a vre-unui cleric malcontent din Transilvania?

Incât pentru constituțiunea bisericii ortodoxe române din Ungaria, fericiții mitropolit de pie memorie Andrei baron de Șaguna, a fost un cap luminat cu spirit disciplinat, a știut ce e bine și de folos bisericii sale, și ca cunosător bun de canoane, fără stîrbirea autorității sale arhierice, a șezut la masa verde cu preoți de mir și chiar cu reprezentanții dintre bărbai laici în sinoade și consistorii, unde se rezolvau cele mai importante chestiuni pe terenul administrațiunii bisericești.

Dacă, cum se exprimă părintele Scriban (pag. 27) „bisericii îi trebuie aier să poată respira“, îl asigurăm, că biserica mai bine va respira, dacă toate elementele ei, clerul din toate treptele și chiar și laici înzestrați cu cunoștințe, vor concurge la regularizarea treburilor ei din afară, decât dacă scartea ei o vom pune în stăpânirea numai a puținilor călugări-episcopi, cari dacă vor fi buni, vor face lucruri bune pentru biserică, iar dacă vor fi răi, vor face și de cele rele; căci noi nu credem în infalibilitatea lor. Nu ne putem din destul mira, că autorul broșurii pășeste în mod așa de doctrinar, în chestiuni cari pretind un studiu profund și experiențe temeinice. D-sa cu hotărâre declară de greșită propunerea dlui A. C. Cuza, ca clerul inferior și laicii să intre la cârma bisericii. „Această măsură, continuă d-sa, isvorând din inșeși măruntaele bisericii, ba contrazicând principiile ei, e un nou corp străin introdus într-un organism, care multe nu va mai putea suporta fără să se prăbușască“.

Este d-sa în contra caracterului național al bisericii, pe care l-ar dori dl. A. C. Cuza; este contra „democratizării“, prin considerarea în biserică a voinței poporului, ce ar fi a se aduce la valoare în congrese, căci problema bisericii este „în temeerea împărăției lui Dumnezeu pe pământ“.

Precum se vede, dl arhimandrit Scriban dorește o biserică cu caracter cosmopolit, după felul bisericii catolice, deși și în Ungaria, unde trăim noi, clerul catolic este național și patriotic, când impune în școlile noastre confesionale pentru români a se instrui religioasă în limbă maghiară, și când contribuie la întărirea elementului maghiar prin absorbirea celorlate naționalități.

Oare ce ar mai fi astăzi de biserica noastră, dacă n-ar fi ținut la caracterul ei național?

„Împărăția lui Dumnezeu pe pământ“ este mai bună și mai fericitoare, dacă este și națională.

Nu e bine să vedem lucrurile mai negre de cum sunt; nu este bine aceasta mai ales pentru cei încredințați cu instruirea și creșterea clerului tinăr, oare are trebuință de iubire, însuflețire și entuziasm pentru biserica sa, spre a-i servi cu succes.

Noi, ortodocșii din Ungaria, suntem dedați a ceti aici încontinuu serieri dușmănoase și chiar hultoare în contra bisericii ortodoxe, și știm și școlul pentru care se face aceasta. Deci nu înțelegem, ce

lipsă a avut autorul broșurii să exagereze în descrierea păcatelor ce s'ar afla după d sa, în întregă biserica ortodoxă?

Oare să nu fie și modul acesta de a scrie cauza, că în timpul din urmă mai mulți dintre clericii crescuți în seminarele din România, au căzut dela credință și s'au făcut unelte în serviciul propagandei catolice?

Mărturisim, că noi mai mult ținem la ideile sănătoase ale unui bărbat luminat, cum e dl A. C. Cuza, isvorâte din inimă românească, în privința regulării treburilor bisericești, de cât la argumentele reacționare ale unui specialist.

Un cleric indignat din Transilvania.

NOUTĂȚI

Amnestie. Se anunță din Ischl, că în 18 August a. c. când Maiestatea Sa împlinește etatea de 80 de ani, se va acorda o amnestie deplină tuturor persoanelor condamnate pentru cauze politice, sau pentru vătămarea Maiestății.

Asenările în comitatul Sibiiului se vor ținea în zilele următoare: În 13, 16 și 17 August în Sibiu; în 22, 23 și 24 August în cercul Sibiiului; în 25, 26 și 27 în al Săliștei; în 29 și 30 August în cercul Noorichului; în 29, 30 și 31 August în al Cismădiei; în 24, 25 și 26 în al Mercurei; în Sebeș în 29 August și în cercul Sebeșului în 30, 31 August și 1 Septembrie.

Accelerarea trenurilor. Trenul accelerat între Cluj și Budapesta face calea aceasta în timp de opt ceasuri, iar între Oradea-mare și Budapesta în timp de 5 și jumătate. În ministerul de comerț acum se ocupă cu planul, ca timpul de mai sus să fie redus la 6 și jumătate ceasuri pentru linia întâi, și la 4 și jumătate pentru linia din urmă.

Act de mulțămire. Pentru întreținerea salei de lectură și bibliotecă a societății „Clubul Român“ din Viena au binevoit a contribui mult stimății membri onorari și anume: dl Dr. Iuliu Maniu, Blaj, pentru bibliotecă 20 cor., dlul N. Iorga, din Valenii-de-Munte 4 volume cu conținut prețios; pentru întreținerea salei doamna Delia Popovici din Viena și dl Dr. George Dobrin, avocat, Lugoj, câte 10 cor. Ne simțim plăcut îndatorați a exprima mult stimăților nostri membri onorari și pe aceștia cele mai profunde mulțămite, având domniilor totdeauna în vedere binele și prosperarea acestei societăți. Viena, în 9 August 1910. George Vitencu, prez.

Serbările dela Reghin. Adunarea generală a fondului de teatru român se va ținea, cum s'a anunțat, în 28 și 29 August n. 1910. Pregătirile pentru primirea și bunagăzduire a societății de teatru la Reghin urmează sub îngrijirea următoarelor comisii: 1. Comisiunea pentru încovășirea oaspeților: Președinte Iosif Popescu directorul „Mureșanei“, membri: Dr. V. Vicaș, Iuliu Maior, Arg. Butășiu și E. Marinovici. Publicul doritor de-a participa la aceste festivități este rugat a se adresa fără întârziere dlui Iosif Popescu, pentru a se putea lua dispozițiile necesare. 2. Comisiunea pentru organizarea festivităților: Președinte: Dr. Ioan Harșia, membri: Dr. E. Trușia, Dr. T. Popescu și Sabin Popescu. 3. Excursiunea la Borsec se va face plecând oaspeții din Reghin cu trenul de 12 (Marți 30 Aug. n.), iar din Toplița—Borsec, se va continua cu automobil sub conducerea dlui Dr. T. L. Tilea și George Maior. — Programul este următorul: Sâmbătă 27 Aug. n. seara la orele 8, Seara de cunoștință în sala de jos a hotelului comunal. Duminecă 28 August n. Serviciul divin la orele 8; Sedința I la orele 10 s. m. Banquet la orele 1 p. m. în Sala cea mare a hotelului. Serbare populară la 3—5 p. m. în Pavilionul din promenadă. Intre alte puncte de cor și declamațiuni vor fi și dansuri românești, executate de părechi tinere din 12 comune învecinate. Seara la orele 7½ Concert dat de Corul brașovean al Bisericii românești Sf. Nicolae, cu concursul cântăreților Mărcuș și Crișan, — sub conducerea maestrului G. Dima. Luni, 29 August: Sedința a II-a la orele 10 a. m. Seara la orele 7½ Teatru dat de diletanții brașoveni și reghini în sub conducerea dlui Aurel Bănuț. După reprezentațiune (o dramă și o comedie) va urma dansul. Bilete pentru toate spectacolele se găsesc la comerciantul Iacob Iosif din Reghin și seara la casă. Comitetul organizator.

Hymen. Dl Iuliu I. Jurca își anunță căsătoria cu d-soara Veturia Domșa, care va avea loc Duminecă, la 28 August st. n. 1910 la orele 4 p. m., în biserica din Șelca-mare.

Foc. În S. l. o. au ars în Sebeșul-săseze trei suri pline de grâne. Păgubiți sunt trei români. În ruinele clădirilor a fost găsit cadavruul unui băiat de 6 ani, nenorocit cu prilejul focului.

De ale recoltelor. În Franța recolta anulului este, cum se știe, foarte rea. Grâul e slab, fructele sunt puține, cartofii asemenea. Prețul grâului, al făinei și al pâinei se urcă mereu.

Banca „Luncana“ din Marghita (c. Bihor) a avut în prima lună de activitate (Iulie) un reviriment de cor. 261.684.57. Pozițiile principale ale bilanțului lunar sunt următoarele: 1. Capit. soc. intrat c. 65.792. 2. Fondul de rezervă cor. 266.56. 3. Depuneri cor. 10.900.28. 4. Escont cor. 24.849.78. 5. Cambii hipotecare coroane 44.859.50. 6. C. C. hipotecar c. 41.417.50. 7. C. C. cambial cor. 2.000. 8. Efecte cor. 220.34. Reescont cor. 10.700. Aceste cifre dau dovezi despre admirabilul teren de activitate al noului institut, care stă în serviciul poporului agricol, convertindu-i datoriile scumpe dela institute străine.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: Victor Iosof, funcționar la „Lumina“, 20 bani; Victor Maniu, măstru frizer, 1 cor.; Oct. Neagoș, cassar la „Lumina“, 20 bani; George Zacharie, măstru pantofar (Hațeg), 1 cor.; Ioan Budiu, sefcontabil la „Lumina“, 20 bani; Pavel Moldovan, ales paroh în Dragomirești, 1 cor.; Anton Vasilichi, funcț. penz., Rozalia Vasilichi și Simion Florea, măstru măsar (Săcel), câte 20 bani și Miorica Tordășianu, 10 bani.

Poporațiunea pământului. Socotelile făcute de învățați asupra numărului poporațiunii pământului nu se deosebesc între sine, decât cel mult cu una sau două sute de milioane. Levasseur spune că pământul are 1626 de milioane de oameni, — iar Supan, învățat american, ne dă numărul de 1485 milioane. Geograful german Sundberg socotește numărul sufletelor cu 1629 milioane. Iată cum se împart, după țări, milioanele acestea: Anglia 403, China 350, Rusia 152, Statele Unite 98, Franța 81, Germania 78, Japonia și Coreea 62, Austro-Ungaria 50, Turcia 38, Italia 36, Belgia și statul Congo 27, Spania 20 de milioane de locuitori.

Creion luminător. Este gloria unui francez cea mai nouă invențiune, care vrea să ușureze munca celor ce au de scris uneori și la întunec, bunăoară munca ziariștilor și a stenografilor. De creion este legată o mică lampă, care luminează hârtia. Aparatul producător de curent electric se găsește în buzunar, ear sârma conducătoare trece prin mâneca hainei la vârful oreionului, unde este fixată lămpușoara. Invenția este cu totul nouă, și poate aceasta este cauza, că numitul oreion încă nu s'a răspândit, deși mulți ar avea trebuință de o asemenea unealtă.

Legi curioase. Englezii au și astăzi legi, de care nu se mai pomenesc la alte popoare. Bunăoară legea engleză socotește vremea de noapte începând dela 9 oare seara până la 6 dimineața; de oarece furtul comis noaptea este pedepsit cu mult mai aspru, decât un furt comis ziua, de aceea un hoț care e prins la 5 ore și jumătate dimineața, va primi o pedeapsă cu mult mai mare, decât dacă ar fi furat la 6 ore și câteva minute. Alt caz: în Anglia calea ferată nu este loc public; dacă un bețiv bea și se tolănește pe șine, judecătoria îl achită, sub cuvânt că într'un loc care nu este public, fiecare poate să chefuască cât îi place. Acum încep și englezii înșși să-și bată jos de asemenea legi: d'aceia s'a pornit o mișcare pentru a schimba radical curiozitățile acestor învechite.

Se caută agenți și voiajori, pe lângă o proviziune mare, pentru vânzare de obloane dela firma Simon Schillinger & Co. Fabrică de obloane în Budapesta, str. Gróf Zichy Jenő 16, unde trebuie adresate ofertele și comanda.

La Apollo-Bioscop, în Piața Hermann, urmează reprezentațiile în fiecare zi. Programa este bogată și instructivă, cu vederi interesante și adeseori hazii. Inceputul reprezentațiilor este la 7 și la 8½ ore seara.

Economie.

Premii pentru cai de prăsilă.

Comisiunea pentru prăsilul cailor a comitatului Sibiu ne aduce la cunoștință, că va aranja Luni în 12 Septembrie n. c. la 7 ore a. m. în Piața veche de cai din orașul Sibiu o premiare pentru prăsilă de cai, împreună cu împărțire de premii în bani și diplome de laudă.

1. Premii în bani sunt destinate numai:

- a) pentru atari iepe în etate dela 4—12 ani, prezentate dimpreună cu mânzi deplin lăptați, cari sunt bine nutrite, sănătoase, puternice și posed recerînțele pentru o iapă aptă de prăsilă; mai departe
- b) pentru astfel de mânze, în etate de 3 ani, cari promit o deosebită facultate pentru prăsilă; în fine
- c) pentru alți mânzi și mânze mai tinere, dar în toată privința escelenți, cari nu sunt amintiți sub p. a) și b).

2. Lepele precum și mânzii, ce vor concura, sunt a se prezenta în ziua numită până la ora 6½ a. m. pe locul numit și a se posta în rând.

3. Despre fiecare iapă sau mânz trebuie să se arete atestatul comunal, prin care se dovedește, că respectiva persoană ține iapă și mánzul înfătoșat de 6 luni în proprietatea sa precum și țidula de mánzit.

4. Premii în bani și diplome de laudă primesc numai acei proprietari, cari locuiesc pe teritoriul comitatului Sibiu și pot dovedi, că mánzul sau iapă înfătoșată la premiare a fost crescută de el însuși sau e cel puțin proprietarul lor de 6 luni.

5. Premii în bani se dau:

- A) Pentru iepe cu mânzi bine lăptați:
 - a) un premiu . . . de 70 coroane;
 - b) „ . . . „ 60 „
 - c) 2 premii . . . de câte 50 „
 - d) 2 „ . . . „ 40 „
 - e) 3 „ . . . „ 30 „
 - f) 4 „ . . . „ 20 „
 - g) 5 „ . . . „ 10 „

B) Pentru mânze de 3 ani:

- a) un premiu . . . de 50 coroane;
- b) „ . . . „ 40 „
- c) „ . . . „ 30 „
- d) „ . . . „ 20 „
- e) 2 premii . . . de câte 10 „

C) Pentru mânzi de calitate eminentă sub 3 ani:

- a) 2 premii . . . de câte 40 coroane;
- b) un premiu . . . de 30 „
- c) 4 premii . . . de câte 20 „
- d) 5 „ . . . „ 10 „

6. Diplomele de distribuit sunt a-nume: diplomă de clasa I de aur, diplomă de clasa II de argint, diplomă de clasa III de bronz.

Apelăm la cărturarii nostri dela sate etc. să îndemne pe economii nostri de cai să ia parte la această premiare, dela care numai foloase pot avea.

Sibiu, 7 August n. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucașa
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

Posta redacției.

Dlul G. Taflan în Ticsușul-român. Binevoiti a vă adresa dlui Alexandru Bucșa, inv. pensionat în Agoștin.

Mersul trenurilor în Sibiu.

1. Plecare.

1. Cătră Copsa, Oena: 7:26 dimineața, 1 după amiază, 4:30 d. a., 11:10 sara.
2. Cătră Oena, la băi: 9 n. de a., 2 d. a., 3:55 d. a., 6:30 sara.
3. Cătră Vinț, Săliște: 3:5 noaptea, 7:43 dimineața, 3:50 d. a.
4. Cătră Cuna: 12:25 d. a. (Numai Marția, Vinerea, Dumineca și în serbători.)
5. Cătră Făgăraș: 4:20 dimineața, 1:30 d. a.
6. Cătră Turnu-roșu: 4:6 dimineața, 1:5 d. a.
7. Cătră Cizmădie: 5:21 dimineața 7:30 n. de a., 1:45 d. a., 8:31 sara.

2. Sosire.

1. Dela Copsa, Oena: 3:55 dimineața 7:25 dim., 11:55 n. de a., 8:56 sara.
2. Dela Oena, băi: 10:33 n. de a., 3:17 d. a., 6:11 și 7:48 sara.
3. Dela Vinț, Săliște: 6:40 dim., 12:24 d. a., 8:21 sara.
4. Dela Cuna: 9:50 sara. (Numai Marția, Vinerea, Dumineca și în serbători.)
5. Dela Făgăraș: 7:16 dimineața, 8:59 sara.
6. Dela Turnu-roșu: 3:37 d. amiază, 10:27 sara.
7. Dela Cizmădie: 7 dim., 1:28 d. a., 3:22, 10:9 d. a. sara.

Nr. 400/1910.

(290) 1—3

Concurs din oficiu.

Cu provocare la înaltul ordin consistorial dto 1 Iunie a. c. Nr. 5847 B. și la dispozițiunile §-lui 37 al. 4 din „Regulamentul pentru parohii”, pentru întregirea parohiei de clasa III a din **Boz**, protopresbiteratul Mercurei, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții să-și trimită cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul indicat, având, cu observarea dispozițiilor din §-ul 33 al „Regulamentului pentru parohii”, a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare înaintea alegătorilor, la biserică, spre a cânta, cuvânta ori celebra.

Mercurea, la 22 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 386/1910 of. pprez.

[288] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II **Cârpiniș**, protopresbiteratul Cetatea de peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții să-și substearnă cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis, având a se prezenta în parohie pentru a se face cunoșcuti poporului cu observare celor dispuse în §-ul 33 al Regulamentului pentru parohii.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápös), 26 Iulie, 1910.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Cetatea de peatră, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Duma
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea unui post de învățător la școala conf. gr. or. din **Mag**, protopresbiteratul Săliștei se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele: Salar 1000 cor. relut de grădina 20 cor. și cuartir în natură.

Salarul se plătește din cassa bisericeii și din întregirea dela stat.

De datorințele învățătorului se ține și instrucția în școala de repetiție agronomică, afară de studiul agronomic.

Cei ce pot conduce corul bisericesc în 2—3 voci, vor fi preferiți.

Concursele instruite cu documentele cerute de regulamentul nostru școlar se aștern subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat. Înainte de alegere concurenții au a se prezenta în comună spre ași arăta dexteritatea în cântări, și a se face cunoșcuti poporului.

Săliște, 26 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliște, în conțelegere cu comitetul parohial din Mag.

(292) 1—3

Dr. Ioan Lupăș
adm. prot.

Nr. 378/1910.

[289] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh din parohia de clasa a III-a **Rotbav** se publică concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele acestei parohii sunt fuzionate în coala B. pentru întregirea salariului preoțesc dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform dispozițiilor Regulamentului pentru parohii subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și se vor prezenta într-o Duminecă sau sâmbătoare poporului în biserică spre a celebra sau cuvânta.

Brașov, în 16/29 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașov în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop adm.

Nr. 26/1910.

[291] 1—3

Concurs.

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 8238 Bis. din a. c. se publică concurs, pentru ocuparea postului de capelan temporal în comuna bisericească de clasa I **Albac** în protopresbiteratul Câmpenilor cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt jumătate din venitele stolare și din eventualul ajutor dela stat pentru capelan.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu și să se prezente în comuna bisericească înainte de alegere spre orientare și cunoaștere.

Câmpeni, 29 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

Folosiți st. Dnă CREMA-MARGIT a lui Földes

pentru a transforma fața Dtră în curat,
viii și atrăgător.

Crema Margit a lui Földes mijlocul predilect de frumusețe al celor mai renumite dame e răspândit în întreaga lume.

Efectul admirabil constă în fericita compoziție a acestui mijloc, care imediat curăță pielea și efectul se observă peste câteva ore.

Fiindcă Crema Margit a lui Földes se imitează și falsifică în multe părți, să se accepte numai în cutii provăzute cu marca de apărare originală, căci fabricantul garantează numai pentru mijloacele sale.

Crema Margit a lui Földes e un mijloc cu totul nestricăcios, neunsuroasă și chemic-curată.

Aceeași delătură repede și sigur necurățenii de piele, pete de soare, bubițe, pete de ficat, sgrăbunțe ș. a. Nu numai pentru pielea feței, ci și pentru cultivarea și înfrumusețarea gâtului, umerilor și mâinilor are efect.

Tigaie mare 2 cor., tigaie mică 1 cor. în toate farmaciile și drogeriile. (108) 6—7

Trimitere cu porto la fabricantul

Clemens de Földes, farmacist, Arad.

Se găsește în Sibiu la farmaciile: Guido Fabritius, Gustav Meltzer șf., Parfumeria Meltzer, I. C. Molnár, Carol Morscher, drog., Carol Müller, Ervin Rummel, Pissel și Schmidt. În Agnita: Vilhelm Fröhlich. În Sighișoara: A. W. Lingner. În Mediaș: Iosif Obert.

George Săsărman, măiestru pantofar

Schimbare de local.

Aduc la cunoștința On. public român și a binevoitorilor mei mușterii că cu 1 August st. n. a. c. mi-am strămutat atelierul de pantofărie din strada Spinarea cânelui, în edificiul cel nou din strada Măcelarilor Nr. 36.

În speranța că și în noul local voi fi onorat cu prețioasele comande, pe cari mă voi silii a le îndeplini cu cea mai mare conștientiozitate și punctualitate, semnez

Cu profundă stimă:

George Săsărman
măiestru pantofar.

(282) 2—5

Sibiu, strada Măcelarilor Nrul 36.

Tabele de cetire

conform ordinațiunei ministeriale Nr. 76000/907

cu text românesc, acomodate la orice metod **K 6—**
cu text unguresc, acomodate la orice metod **K 4-80**

Ambele după manuale aprobate de înaltul minister de culte.

Comandele se pot face la firma editoare:

**Librăria diecezană
Arad.**

(279) 1—3

Aduc la cunoștința On. public că

Primul magazin de pianuri și harmonii din Transilvania

intemeiat de bărbatul meu **Victor Heldenberg** la anul 1867 îl voi conduce și de aici înainte sub același nume și pe același bază solidă cu ajutorul ficei mele **Elsa Heldenberg**. On. public îi va sta la dispoziție spre cumpărare și închiriere un bogat sortiment de pianuri din renumitele fabrici ale țării și străinătății. Prețurile sunt moderate și condițiile favorabile.

Mulțumind pentru încrederea arătată bărbatului meu în măsură așa mare rog on. public să-mi dea și mie sprijinul seu.

Cu deosebită stimă:

Văd. A. Heldenberg.

(273) 2—3

Vinuri excelente!

Telefon Nr. 185.

Excelente vinuri de **Ménes-Magyarád** garantat natural curate, în sticle.

Vin de masă per litru	K	—70
Schiller	"	—60
Risling	"	—80
Bacator	"	1—
Vin roșu	"	1—
Muscatell	"	1—
Tokaj de Somorodin per 1/2 litru	"	1-40

Inclusive darea de consumație.

La cumpărare mai mare cu prețuri en gross.

Oferez:

**Lemne de fag pentru foc, prima
tăiate și netăiate.**

Leopold Neumann,

Strada Cisnădiei 16, str. Bruckenthal 9.

(127) 10—26

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (302) 48—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

